

Třídní charakter vědeckotechnického rozvoje vojenství

Rezoluce XIV. sjezdu strany, která vychází z požadavku organického spojení vymožeností vědeckotechnické revoluce s přednostmi socialismu a spoluúčasti vědy na realizaci politickostrategických cílů mezinárodního komunistického hnutí, mj. zdůrazňuje:

„Politika strany v oblasti vědy... je nedílnou součástí její celkové politické strategie při uskutečňování historické úlohy dělnické třídy. Vychází z principů internacionálního charakteru vědy a z integrace vědy v zemích světového socialistického společenství...“

V třídně rozděleném světě vystupuje do popředí ideologická funkce vědy. Pro její plné uplatnění jako nástroje třídního boje je nutno překonat důsledky elitářského pojetí vědy a revizionistické destrukce minulého období“ (XIV. sjezd KSČ, Praha 1971, str. 583—584).

Bouřlivý vývoj přírodních a technických věd, jehož jsme dnes ve světě svědky, vyžaduje, abychom při náležitém pozitivním oceňování vědy a techniky čelili jejich fetišizaci, projevům bezduchého, nad společenské vztahy a potřeby povýšeného scientismu a technicismu, technokratismu a technologického fatalismu.

Při jakékoli úvaze o současných úkolech vědeckotechnického rozvoje, jeho sociálních funkcích a smyslu nesmíme ztráct ze zřetel, že představuje sociální jev, v nejednom ohledu sociálně podmíněný, s mnohostranným zpětným vlivem na všechny oblasti společenského života.

Vědeckotechnický rozvoj plní v současném třídně rozděleném světě, v jeho protikladných společenských systémech rozpornou úlohu.

Výsledků vědeckotechnického pokroku mohou využít pokrokové třídy v zájmu a ku prospěchu lidstva, ale v míře o nic menší jich mohou i třídně egoisticky zneužít reakční síly proti samotnému lidstvu.

Časové splývání procesu světové proletářské revoluce s procesem vědeckotechnické revoluce umožňuje pochopení sociálně protikladných důsledků, které sebou vědeckotechnický rozvoj v sociálně různorodých společenských systémech objektivně přináší.

Vědeckotechnický rozvoj nikdy nebyl účelem sebe sama, nikdy nepředstavoval nějaký svébytný, na sociálních poměrech nezávislý proces.

Sociální třídy nebyly nikdy lhostejné k výsledkům rozvoje vědy a techniky a spatřovaly v nich jeden z nástrojů k prosazování třídních zájmů, k upevňování a rozšiřování svého třídního panství.

Instrumentální charakter vědy a techniky svědčí více než výmluvněji o sociálně podřízeném postavení vědy a techniky vládnoucí třídě té které společnosti.

Rozvoj vědy a techniky není zdaleka procesem, který se rozvíjí jen v důsledku svého vlastního vnitřního samopohybu, na základě svých imanentních zákonitostí.

V daleko větší míře je tento rozvoj motivován, iniciován a stimulován sociálními jevy, které leží za hranicemi vědeckotechnické sféry.

Že mezi nimi na čelném místě nacházíme impulzy, které vycházejí z politiky, je dáno především úlohou politiky, kterou objektivně v soudobých společnostech hraje.

Tuto neoddiskutovatelnou skutečnost se zdráhají vzít na vědomí stoupenci různých technokratických a scientistických teorií absolutizujících úlohu vědy a techniky ve společnosti, povyšujících vědu a techniku nad všechny ostatní společenské jevy a považujících je za určující společenskou sílu.

I když závislost vědeckotechnického rozvoje na sociálně politických poměrech je dominující determinantou, představuje přece jen pouze jednou, byť určující stránku vzájemné dialektiky společenských poměrů a vědeckotechnického rozvoje.

Nelze opomenout i „zpětnou vazbu“ či zpětné působení vědeckotechnického rozvoje na samotné, sociálně politické systémy. Uvedená sekundární závislost změn společenské reality na uplatnění vědy a techniky nikterak neznamená nějakou nevýznamnou záležitost.

V třídně antagonistických společenských poměrech vědeckotechnický rozvoj zesiluje závislost lidí na vládoucí třídě disponujících vymoženostmi vědy a techniky a činí do značné míry stěží předvídatelné a obtížně kontrolovatelné rozhodnutí o tom k jakým cílům jich bude využito.

Vědeckotechnický rozvoj přirovnávají někteří buržoazní ideologové za „řítící se lokomotivu bez strojvůdce a brzd, za „rakovinový růst“, který může ohrozit individuální a sociální život. Mnozí se obvinění, že „technika je původcem všech soudobých společenských zel“, že člověk a společnost, se dostávají do „područí vzrůstající předmětné moci techniky“ atp.

Ve všech výše uvedených názorech je reálný stav věcí postaven na hlavu, neboť to co dělá z vědy a techniky „samostatnou moc“, která se „vymyká“ z rukou svých tvůrců, je zapříčiněno nikoli rozvojem vědy a techniky, ale jejich zapojením do služeb kapitálu a charakteru kapitalistických výrobních vztahů, v nichž se věda a technika uplatňují.

Protesty existenciálně antropologicky orientovaných filosofů a etiků na uvedeném stavu mohou přamálo změnit, především z toho prostého důvodu, že centrem existencialistické a abstraktně humanistické kritiky se stávají některé negativní průvodní jevy vědeckotechnického rozvoje v podmínkách kapitalismu a nikoli kapitalistický společenský systém, který vtiskuje vědeckotechnickému rozvoji zcela konkrétní, zájmům vykořisťovatelských

tříd odpovídající antihumánní smysl a účel.

Exploatace, využití vědeckotechnického rozvoje v intencích zhodnocování kapitálu a realizování maximálních zisků, přeměna vědeckotechnického rozvoje v prostředek intenzivnějšího vykořisťování a zotročování pracujících, není dnes jediným cílem, který buržoazie sleduje.

K výše uvedenému snažení se přímý zájem neméně závažný třídní interest, zneužití vymožeností a techniky k znovuoobnovení někdejšího mocenskopolitického postavení a vlivu kapitalistického systému ve světě, nebo přinejmenším k upevnění existujícího statu quo a zabránění jeho revoluční změně.

Vědeckotechnický rozvoj v podmínkách státně monopolistického kapitalismu nepřispívá k osvobození a univerzálnímu rozvoji osobnosti, ale naopak udržuje a zesiluje existující formy nesvobody a plodí nové, přeměňuje vymoženosti vědy a techniky v destruktivní nástroje v rukou vládnoucí menšiny.

Proto ani dnes neztratila nic ze své platnosti Marxova slova o kapitalistické exploataci vědy a techniky: „Vítězství na poli dovednosti jakoby byla vykoupěna ztrátou charakteru. Zdá se, že tou měrou, jak si lidstvo podrobuje přírodu, stává se člověk otrokem druhých lidí nebo své vlastní špatnosti. Dokonce i čisté světlo vědy, jak se zdá, není schopno svítit než na temném pozadí nevědomosti. Všechny naše vynálezy a všechny pokroky nemají zřejmě jiný výsledek, než že obdařují materiální síly duševním životem, zatímco lidský život ohlupují na materiální sílu.“ (Marx-Engels, Spisy sv. 12, Praha 1962, str. 10).

V důsledku služebnosti vědy a techniky úzce egoistickým zájmům kapitálu, dostává vědeckotechnický rozvoj jednostrannou a deformovanou podobu. Místo aby napomáhal univerzálnímu rozvoji společnosti jako celku vůbec a každé jednotlivé osobnosti zvláště, vede přizpůsobování vědy a techniky buržoazním poměrům k přeměně rozhodujících vědeckotechnických vymožeností v destruktivní činitele, které slouží vládnoucí buržoazii k prosazování jejich sociálně ekonomických zájmů prostřednictvím sociálního násilí.

Nejhlubším zdrojem negativních sociálních důsledků vědeckotechnického rozvoje není věda a technika, ale státně monopolistický kapitalistický systém, který je využívá a zneužívá v takovém rozsahu, že staví před lidstvo alternativu revolučního odstranění kapitalismu, jako nezbytné podmínky aktu sebezáchovy lidstva.

„Finanční oligarchie ovládající zemi využívá vědu a techniku nikoli v zájmu pracujících a k překonání sociálních kontrastů, ale k zesílení vykořisťování, k dalšímu útlaku národů a k rozpoutání agresivních válek. Plody lidského génia se tak obrací proti člověku a jeho existenci“. (Usnesení ÚV KSČ o úkolech ideologické práce. Rudé právo 30. 10. 1972).

Proto dnes, více než kdy v minulosti platí, že s každým dalším krokem ve vědeckotechnickém rozvoji stoupá význam sociálně politických faktorů, aby se vědeckotechnický pokrok svými sociálními důsledky nevymykal společenské regulaci a kontrole.

Výsledky vědeckotechnického rozvoje jsou lidským dílem. Aby jich však nebylo zneužito proti lidstvu, proti jeho úsilí o dosahování vyššího stupně ovládnutí přírodních a společenských sil, aby se věda a technika nezpronevěřily svému humanistickému poslání, je dnes velmi naléhavé, dát je do rukou progresivních společenských sil, které jediné skýtají záruku jejich využití ke kultivaci společenskopraktické činnosti lidí a k revolučním přeměnám světa.

Podrobení vědeckotechnického rozvoje nadvládě a sociální kontrole kapitálu, zmonopolizování disponování výsledky vědeckého a technického poznání buržoazním státem, politickou, ekonomickou a vojenskou mocenskou elitou, sleduje ve svých bezprostředních i konečných cílech nejen rozhojňování nadhodnoty, ale v daleko větší míře stabilizování kapitalistických poměrů, jejich zajištění před sociální revolucí a využívání vědeckotechnického poznání v intencích sociální kontrarevoluce.

Není třeba zvláště zdůrazňovat, že podobná praxe nevěští lidstvu a světovému míru nic dobrého.

Svět však dnes již není vydán na milost či nemilost, kdysi „všemocnému“ kapitálu. Kapitalistický společenský systém není dnes jediným a univerzálním systémem existujícím v soudobém světě.

Jestliže vědeckotechnický rozvoj v buržoazní společnosti vede k prohloubení nesvobody, sociální nerovnosti a prodlužování její existence, k utužování nadvlády kapitalistických poměrů nad lidmi, k jednostrannému rozvoji osobnosti a k novým a novým aktům masového vyhlazování národů v imperialistických válkách, potom organický svazek vědeckotechnického rozvoje se socialistickým společenským systémem je jednou ze základních podmínek odstranění výše uvedených negativních sociálních důsledků a předpokladem třídní

ni a lidské emancipace člověka a společnosti.

Věda a technika v socialistickém společenském systému začíná plnit svým obsahem protikladné společenské funkce oproti těm jež jim přisoudil kapitál.

Do centra pozornosti vědeckotechnického rozvoje se dostává uspokojování m.j. takových společenských potřeb jako např. rozvoj produktivních sil společností a ruku v ruce s tím i univerzální rozvoj společností a v jejím rámci i každé jednotlivé osobnosti, rozhojňování předmětného i duchovního bohatství socialistické společnosti.

Konstatujeme-li sociální závislost vědeckotechnického rozvoje na třídních interesech ekonomiky a politiky vládnoucích tříd, které se stávají disponenty a uživateli vědeckých a technických objevů, znamená to ještě, že tím ospravedlňujeme služebnost vědy a techniky kterékoli sociální třídě.

Od tvůrců vědeckotechnických hodnot požadujeme povinnost prokazovat služby těm společenským silám, jejichž programem je prosazovat sociální pokrok, osvobodovat společnost a člověka od zotročujícího živelného působení jak přírodních, tak zejména sociálních sil.

V opačném případě výsledky vědy a techniky umocňují působení konzervativních a kontrarevolučních sociálních sil.

Zkušenosti z dosavadního vývoje třídně antagonistických sociálně ekonomických formací dostatečně prokázaly, že rozvoj vědy a techniky nemůže bezprostředně kvalitativně přetvářet existující společenské vztahy. To je záležitost pořadí třídního zápasu progresivních společenských sil.

Vědeckotechnický rozvoj sám o sobě není suverénním činitelem schopným odstranit současné sociální antagonismy a nastolit nějakou sociální harmonii v soudobých společnostech, není však ani v jeho silách sehrát úlohu dezhumanizujícího činitele.

Prosazení „optimistické“, popřípadě „pesimistické“ alternativy, kterou v sobě potenciálně vědeckotechnický rozvoj skrývá, závisí v určující míře na charakteru sociálně ekonomického zřízení, v němž rozvoj vědy a techniky, včetně jejich uplatňování v praxi, probíhá.

Akcelerující růst vědeckotechnického poznání a jemu odpovídající růst úlohy vědy a techniky v životě soudobých protikladných společenských systémů má zdroj své motivace nikoli primárně ve sféře vědy a techniky samotné, ale především v sociálně ekonomických potřebách té které společnosti.

V současnosti k tomu přistupuje i zásadní protikladnost hlavních společenských systémů existujících ve světě, která rovněž podmiňuje tempo, sociální orientaci, zacílení, smysl a poslání vědeckotechnické aktivity, té které společensko-ekonomické soustavy.

Realita sociálních zápasů, které probíhají mezi státně organizovanou buržoazií a státně organizovaným proletariátem, staví před země socialistického světového společenství kategoricky požadavek v adekvátní míře využívat vědeckotechnického pokroku i při vojenské zástitě výsledků socialistické revoluce před vnější imperia-listickou hrozbou.

Existence hluboké světové antagonis-tické polarity vede k tomu, že věda a technika, stále více propustující jednotlivé oblasti praktické aktivity člověka, v míře nad jiné významně ovlivňuje i sféru soudobého vojenství.

Dokonce můžeme říci, že sféra vojenství je vědeckotechnickým rozvojem zasahována a ovlivňována s nezanedbatelným časovým předstihem před ostatními „nevojenskými“ oblastmi společenské praxe, takže v jistém smyslu aplikace vědeckotechnického poznání ve vojenství je předobrazem budoucí vědeckotechnické úrovně uvedených „nevojenských“ sfér společenské aktivity.

Značný stupeň angažovanosti vědy a techniky v socialistickém vojenství nevyplývá z imanentních zákonitostí socialistického společenského systému.

Uplatňování vědeckotechnických objevů v socialistickém vojenství je vnuceným aktem socialistických zemí vyvolaným zavlečením vědy a techniky do služeb kapitalu a jejich exploataci k přípravě soudobých válečných konfliktů.

Jsou to motivy sebeobran, které objektivně vyžadují od zemí světového socialistického společenství, věnovat do doby než se podaří prosadit zastavení závodů ve zbrojení, popřípadě dosažení odzbrojení, neochabující pozornost udržování socialistických ozbrojených sil na nejvyšší možné vědeckotechnické úrovni.

Jak jsem již uvedl, vstřebávání vědeckotechnického rozvoje soudobým vojenstvím, kapitalistickým i socialistickým, je primárně podmíněno sociálně politickými procesy a zápasy probíhajícími mezi antagonistickými třídami, státy, popřípadě vojenskopolitickými koalicemi, sekundárně pak vnitřními potřebami vývoje vlastní vojenské organizace.

Materiálně technická základna soudobého ozbrojeného zápasu, představovaná určitou kvalitou, rozmanitostí a množstvím instrumentů sociálních násilí je

podmíněna nejen dosaženou ekonomickou, vědeckotechnickou, kulturní aj. úrovní rozvoje dané společnosti, ale především hloubkou sociálních antagonistů, na jejichž řešení je ta která společnost životně angažována.

Vědeckotechnický rozvoj vojenství, jeho obsah, zaměření, tempo, společenský smysl a účel, je tak prvořadě determinován realitou současných sociálních zápasů, podmínkami boje, protikladných světových společenskoekonomických systémů.

Pohled na revoluci ve vojenství, který spatřuje pouze souvislost revoluce ve vojenství s dosaženým stupněm rozvoje vědy a techniky a jejích technologickými aplikacemi, podmíněnými určitým stupněm všeobecně kulturně technické úrovně tvůrců vědy a techniky i uživatelů techniky, je pohled jednostranný a parciální.

Je tomu především proto, že nepostihuje podstatné příčiny revoluce ve vojenství, která nevdechuje za svou existenci vlastnímu vědeckotechnickému rozvoji, ale především a v určující míře realitě hlubokého sociálního antagonismu dnešního světa.

Vědeckotechnickou revoluci v soudobém vojenství, v socialistickém i kapitalistickém, nemůžeme omezit na proces odehrávající se jen na poli vědy a její technologické aplikace. Nemůžeme ji ani prostě ztotožnit jen se stupněm ovládnutí přírodních sil člověkem, jestliže např. v podmínkách kapitalistického společenského systému, se výsledky vědeckotechnického rozvoje vymykají jejich tvůrcům z kontroly a ovlivňování a stávají se zásluhou vládnoucí vykořisťovatelské menšiny, odcizenou, oddělenou, retardační, protipokrokovou společenskou silou.

Tím méně potom můžeme jednoznačně považovat vědeckotechnický rozvoj ve vojenství za jedno z kritérií sociálního pokroku, jestliže jej imperialistické, militaristické vládnoucí kruhy všemožně orientují a využívají ve službách sociální kontrarevoluce proti sociální revoluci.

Vědeckotechnický rozvoj ve společnosti vůbec, ve vojenství zvláště, se může stát progresivním společenským činitelem ne v jakýchkoli společenských vztazích, ale jedině v takových, kde v čele společnosti stojí politický subjekt bytostně zainteresovaný na revolučním přetváření sociální reality.

Vojenství vždy bylo a je nástrojem politiky určitých sociálních tříd, netvoří žádnou výlučnou autonomní oblast v životě třídních společností, nerozvíjí se především díky svému vlastnímu samovývoji.

Samotný vědeckotechnický rozvoj není zcela suverénní a soběstačný k tomu, aby

vyvolal revoluci ve vojenství, bez toho, aniž najde příznivé sociálně politické klima v tomto směru aniž se setká s adekvátní odezvou, podporou a zájmem vládnoucí třídy o aplikaci vědeckotechnických vysoce schopností ve vojenské praxi.

Jedině díky symbióze vojenskopolitické doktríny určité třídy, státu či koalice a vědeckotechnického rozvoje se revoluce ve vojenství stává realitou.

V třídní společnosti se vědeckotechnický pokrok, zpředměněný mj. v bojové technice, stává prostředkem mocenskopolitické povahy, předurčený k aplikaci krajních forem sociálního donucení, sociálního násilí.

Zdroem třídně antagonistické společnosti, kdy zaniká všeobecné ozbrojení lidu a právo nosit zbraň se stává jedním ze sociálních privilegií vládnoucích vykořisťovatelských tříd, začíná disponovat ozbrojenými prostředky především vládnoucí mocenský subjekt a na věci nic nemění skutečnost, že za určité situace je vládnoucí třída nucena svěřovat zbraně i příslušníkům jiných, protikladných tříd povoláných do zbraně.

Vědeckotechnický rozvoj se může objektivně stát dynamizující silou vojenství prostřednictvím a za přispění politiky, která k tomu vytváří ty či ony předpoklady a podmínky.

Navzdory tomu jsou však často příčiny a zdroje revoluce ve vojenství líčeny tak, jako by jediným, výlučným a rozhodujícím činitelem uvedeného jevu byl pouze, nebo převážně vlastní vědeckotechnický rozvoj.

Nedocenění, popřípadě zamlčení určujícího sociálně politického faktoru, na kterém závisí přeměna a využití možností revolučního zvratu ve vojenství v realitu revoluce ve vojenství, je případem falešného ideologického vědomí, k němuž má sklony podléhat jistá část přírodovědců a techniků, stávající se poplatnou scientokratickým a technokratickým teoriím a představám, popřípadě technologickému determinismu.

Od výše uvedených teorií je jen malý krůček k iluzím, že v podmínkách vědeckotechnické revoluce je vědeckotechnická inteligence či elita vedoucí silou společnosti, nebo přinejmenším předurčena k tomu, aby se jí stala.

Technokratická úchylna v pojetí vědeckotechnického rozvoje zdaleka nemusí spočívat jen v nedocenění či ignorování třídních aspektů vědeckotechnického rozvoje, ale i v přecenění věcných materiálně technických činitelů, při současném podcenění lidského činitele revoluce ve vojenství.

V úloze, kterou politické subjekty přisuzují vojenství při řešení sociálních antagonismů, je nutné hledat zdroj jeho permanentního ovlivňování politikou.

To platí beze zbytku i pro politické ovlivňování, stimulování a regulování vědeckotechnického rozvoje armádní instituce.

Politika si v celých dosavadních dějinách třídní společnosti udržovala a nadále udržuje primát vůči vědě a technice, které jsou nástroji ve službách politiky určitých tříd.

Soudobá věda a technika jsou objektem ostrého ideologického boje v současném světě. Různá politická hnutí se je snaží využít pro své cíle. ... četná fakta dokazují, že monopolistická buržoazie využívá výsledků vědeckotechnické revoluce pro své třídní zájmy." (Usnesení ÚV KSČ „O úkolech ideologické práce". Rudé právo, 30. 10. 1972.)

XIV. sjezd KSČ zdůraznil, že „vědeckotechnický rozvoj v socialistických podmínkách musí mít podobu jednotné státní technické politiky konkretizující hospodářskou strategii strany." (XIV. sjezd KSČ, Praha 1971, str. 44).

Politika dává podněty k rozvoji takové či jiné bojové techniky, politika rozhoduje o jejím zavedení do ozbrojených sil, stejně tak jako o jejím nasazení a stupni použití.

V praxi se však často setkáváme s optickým klamem či dojemem, jako by rozhodnutí o použití bojové techniky bylo záležitostí ryze vojenskou či technickou.

Připustit tuto představu by znamenalo převráceně chápat vztah mezi politikou a válkou, místo podřízení války politice konstituovat názor opačný — podřízení politiky válce, což je fikce i v těch nemilitaristických imperialistických zemích.

Zdůrazňujeme-li, že politický zájem či nezájem na tom či onom stupni aplikace vědy a techniky ve sféře vojenství závisí v mnohém na tom, jakou úlohu přikládá politika sociálnímu násilí při řešení společenských antagonismů, nemůžeme pominout ani skutečnost, že právě i armádní instituce, v závislosti na úkolech, které před ní politické vedení státu staví a na schopnosti jim plně dostát, vynucuje si nebo nevynucuje vývoj nové vojenské techniky.

Vědeckotechnická úroveň ozbrojených sil, stejně tak jako organizační struktura a předpokládané bojové použití ozbrojených sil stanoví politické vedení státu v součinnosti s velením armády.

Za všemi uskutečněnými, popřípadě probíhajícími změnami ve vojenství, je

nutné spatřovat vliv konkrétních sociálně ekonomických vnitřních i zahraničně politických podmínek, které vytvářejí větší či menší rámec kvalitativních vědeckotechnických i dílčích proměn armády a vojenství vůbec.

K tomu je nutné dodat, že uskutečňování vědeckotechnických revolučních proměn v armádní instituci se nemusí shodovat s dosaženou ekonomickou vědeckotechnickou, kulturní aj. úrovní aktuálně dosaženou v té které společnosti.

Možnosti vybavení armád nejmodernější bojovou technikou i u společností, které se v ekonomickém, vědeckotechnickém a kulturním ohledu opoždily, dnes nebývale vzrostly nákupem zbraní, licencí, koaličními partnerstvími atp.

Vědeckotechnický rozvoj vojenství, podmíněný politikou vládnoucích tříd, působí zpětně na politiku samotnou, otvírá před ní nové možnosti seberealizace, popřípadě i politiku limituje, nutí ji brát v úvahu možné negativní sociální důsledky, k nimž exploatace vědeckotechnických vymožeností ve vojenství může vést.

Jak pohled do minulosti, tak i do současnosti poskytuje ne jeden příklad na značný vliv impulsů, které vycházejí ze sociálních konfliktů, jejich hloubky a rozsahu, na aplikaci výsledků vědeckotechnického pokroku ve vojenství.

Zejména v těch etapách dějinného vývoje, které se vyznačují vyhrcoností mocenskopolitických rozporů, stáváme se svědky silného politického tlaku, všestranné materiální, morální aj. podpory, výrazné snahy a naléhavé potřeby pohotové aplikace vědeckotechnického pokroku ve vojenství imperialistických zemí, i s nutností čelit negativním důsledkům výše uvedené praxe, obdobnou i když sebeobránnými motivy vyvolanou aktivitou světového socialistického společenství.

Nejde o nějakou vnější nahodilou časovou souvislost mezi uplatňováním výsledků vědeckotechnické revoluce ve sfé-

ře vojenství a kvalitativně novou sociálně politickou situací, tak jak se vytvořila v druhé polovině 20. století.

Nemůžeme ani na chvíli zapomenout, že imperialistickými státy zahájené a stupňující se horečné zbrojení, využívající špičkové výsledky vědeckotechnického poznání, jsou specifickou reakcí dožívajícího společenského systému na pokračující světový revoluční proces.

Vzhledem k tomu, že jde o reagenční s možnými dalekosáhlými společenskými důsledky pro osudy lidstva, vyžaduje existující vojenskopolitická situace od socialistických států věnovat maximální pozornost přesnému prognózování charakteru možné příští války, inovaci ve vědeckotechnickém vybavení armád i jejich organizační struktury a do té doby, dokud nebude dosaženo podstatnějších výsledků na poli všeobecného odzbrojení i neprodleně využívat vědeckých a technických poznatků ve vojenství.

Čím všestranněji a intenzivněji bude pokračovat organické spojení vymožeností vědeckotechnického rozvoje s přednostmi socialistického společenského systému, tím více bude zužován prostor pro zneužití vymožeností vědy a techniky kapitalistickými státy k destruktivním, kontrarevolučním a antihumánním cílům,

Podíl vědy na osvobozovacím hnutí proletariátu vzrůstá a je nezastupitelný.

Je nezvratnou skutečností, že „všestranný rozvoj vědy a techniky se stal jedním faktorem základního obrátu v poměru sil mezi oběma systémy.“ (Zpráva předsednictva ÚV KSČ k otázkám vědeckotechnického rozvoje československého národního hospodářství, Rudé právo 16. května 1974).

V tomto, pro další osudy lidstva významném procesu má své nezastupitelné místo i spojení vědeckotechnického pokroku se socialistickým vojenstvím, jmenovitě potom se socialistickými ozbrojenými silami.